

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain, maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain 21 §:n ja kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain 13 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annettua lakia (81/83) muutettavaksi siten, että viljelijä voisi määräaikaisen kotieläintuotannon vähentämissopimuksen sijasta tehdä sopimuksen, jossa hän sitoutuu luopumaan tilan maidontuotannosta tai kananmunatuotannosta kokonaan. Kyseisiin sopimuksiin perustuva tuotannonmuutoskorvaus maksettaisiin viljelijälle joko yhdellä kertaa tai vuosittain sopimuksen tekemistä seuraavien enintään viiden vuoden aikana. Korvauksen maksutavasta ja suuruudesta päättäisi valtioneuvosto.

Maidontuotannon vähentämistä koskevien määräaikaisten sopimusten osalta ehdotetaan valtioneuvostolle annettavaksi oikeus päättää siitä, kuinka paljon maidontuotantoa on aikaisemmas- ta tuotantotasosta vähennettävä.

Kesannoimissopimusten osalta ehdotetaan lakia muutettavaksi siten, että kesannoimissopimus tehtäisiin koskemaan vähintään 15 prosenttia maatilan peltoalasta aikaisemman yhden neljäs-

osan sijasta. Sopimus voitaisiin lisäksi tehdä aina, jos kesannoitava peltoala olisi vähintään 10 hehtaaria. Paitsi omistusoikeuden nojalla hallitun pellon osalta, kesannoimissopimus voitaisiin ehdotuksen mukaan tehdä myöskin vuokrapellosta.

Edellä mainitun lain muuttamiseen liittyen maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annettua lakia (570/84) ja kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annettua lakia (1011/84) esitetään muutettavaksi siten, että maitokiintiö lakkautettaisiin, jos viljelijä tekee maidontuotannon lopettamista koskevan sopimuksen ja kananmunatuotannon osalta tuotantolupa peruutettaisiin, jos viljelijä solmii kananmunatuotantoa koskevan lopettamissopimuksen.

Lakiehdotus liittyy vuoden 1988 tulo- ja menoarvioesitykseen. Ehdotetut lainmuutokset on tarkoitettu saattaa voimaan niin, että jo vuoden 1987 aikana voitaisiin tehdä vuoden 1988 tuotannonmuutos- sopimuksia koskevat valtioneuvoston päätökset.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytilanne

1.1. Lainsäädäntö

Maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta 21 päivänä tammikuuta 1983 annetun lain (81/83) eli ns. tuotannonohjauslain ja siihen tehtyjen muutosten (16/84, 1084/85 ja

2/87) nojalla voidaan viljelijöiden ja valtion kesken solmia erilaisia tuotannonmuutos- sopimuksia, joiden perusteella viljelijä on oikeutettu saamaan valtiolta korvausta, kun tilan maataloustuotantoa muutetaan laissa säädetyllä tavalla. Tehtävät sopimukset voivat olla maataloustuotannon vähentämissopimuksia ja kotieläintuotannon vähentämissopimuksia, pellon kesanno-

missopimuksia, tuotantosopimuksia ja tasapainottamissopimuksia. Lisäksi ohjaamislain perusteella voidaan tukea peltojen metsitystä. Erityyppisillä sopimuksilla tuotanto voidaan lopettaa kokonaan määrääjäksi tai vähentää taikka lisätä sitä.

Tuotannonohjaamislaisissa on edellä olevan lisäksi säädetty erilaisten sopimusten tekemisen yleisistä edellytyksistä sekä viljelijän velvollisuuksista ja oikeuksista.

1.2. Sopimusjärjestelmän toteutus viime vuosina

Tuotannonohjaamislain nojalla on vuosina 1983—87 solmittu iäkkäiden viljelijöiden kanssa maataloustuotannon vähentämissopimuksia. Vuonna 1987 on lisäksi solmittu 10-vuotisia maataloustuotannon vähentämissopimuksia niiden alle 55-vuotiaiden viljelijöiden kanssa, jotka suuntautuvat metsätalouteen. Tilan koko kotieläintuotantoa on vähennetty kotieläintalouden vähentämissopimuksin ja maidon-, sianlihan- ja kananmunatuotantoa myös erillisin vähentämissopimuksin. Kananmunatuotannon vähentämissopimuksia on tehty viimeksi tänä vuonna. Naudanlihan ja rukiin tuotantoa on edistetty tuotantosopimuksin. Viljelyksessä olevan pellon alaa on vähennetty vuosina 1984, 1986 ja 1987 tehdyin kesannoimissopimuksin. Myös ennen vuotta 1983 solmittiin näitä vastaavia sopimuksia muiden säännösten nojalla. Aiemmin tehdyt sopimukset mukaanlukien oli koko maassa vuoden 1987 syyskuussa voimassa noin 21 000 vapaaehtoista tuotannonmuutosopimusta, joista 9 025 kappaletta oli peltojen kesannoimista koskevia sopimuksia.

Vaikka vapaaehtoisen sopimustoiminnan piiriin on tullut varsin merkittävä tilojen ja tuotannon määrä, kokonaistuotanto ei ole supistunut täysin sopimuksen alaista tuotantoa vastaavasti. Tämä johtuu siitä, että toisaalla on samanaikaisesti tapahtunut tuotannon lisäystä.

Tuotannonohjaamislain mukaisten sopimusten tehoa on arvioitu vähentävän mm. sen, että osa sopimustoimintaan mukaan tulevista tiloista on sellaisia, jotka muutoinkin olisivat lähiaikoina muuttaneet tuotantoaan vastaavalla tavalla. Näissäkin tapauksissa sopimustoiminta tavallisesti nopeuttaa viljelijän tuotannonmuutospäätöstä. Sopimusten tehoa vähentää pitkällä aikavälillä se, että viljelijä voi aloittaa tuotannon uudestaan sopimuskauden päätyttyä.

Maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annettu laki on vain osa toimenpiteistä, joilla pyritään tuotannon tasapainoon. Maidontuotannon ohjauksen pääpaino siirtyi vuoden 1985 alusta sopimustoiminnasta tilakohitaiseen tuotantokiintiöjärjestelmään. Kananmunien tuotantokiintiöt otettiin käyttöön vuoden 1986 alusta. Tuotantoa ohjataan vuonna 1987 edelleen myös kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain mukaisella ns. perustamislupajärjestelmällä.

1.3. Maataloustuotannon kehitysnäkymät

Maidon ja kananmunien tuotannon arvioidaan lähivuosina edelleen alenevan lähinnä tuotantokiintiöjärjestelmien johdosta. Lehmämäärän vähentyessä myös naudanlihan tuotanto supistuu. Kuitenkin maidon ja kananmunien tuotanto tulee olemaan lähivuosina selvästi ylijäämäinen. Sianlihan tuotannon arvioidaan lievästi nousevan, joskin kulutus on myös kasvussa. Viljan vientitarve arvioidaan normaalivuosina ja nykyisillä viljelyaloilla huomattavan suureksi.

2. Esityksen tavoitteet ja ehdotetut muutokset

Hallitus pitää tarpeellisena tuotannonohjaamislain mukaisen järjestelmän edelleenkehittämistä ottaen huomioon sopimusten vaikutuksista edellä esitetyt arviot ja tuotannon kehitysnäkymät. Lainmuutoksen tarkoituksena on laajentaa tuotannonohjaamislain mukaista sopimustoimintaa siten, että voitaisiin tehdä lopullisia maidon ja kananmunien tuotannon lopettamista koskevia sopimuksia. Tällaisen sopimuksen perusteella viljelijältä lakkautettaisiin maitokiintiö, jos kyse on maidon tuotannon lopettamisesta ja jos kyse on kananmunatuotannon lopettamisesta, viljelijällä ei olisi oikeutta kanatalouden harjoittamiseen. Tällöin viljelijä katsottaisiin perustamislupajärjestelmää ja tuotantokiintiöitä sovellettaessa uudeksi yrittäjäksi. Lopullisen tuotannon lopettamista koskevan sopimuksen tehneelle viljelijälle ei saisi myöntää uutta lupaa kotieläintalouden harjoittamiseen eikä uutta maitokiintiötä ennen kuin on kulunut 7 vuotta sopimuksen tekemisestä. Tämän ajan jälkeen lupia ja kiintiöitä voidaan myöntää, jos siihen on muutoin esim. valtioneuvoston määräämin perustein edellytykset.

Useat viljelijät eivät tehneet vuonna 1987 kesannoimissopimusta siitä syystä, että he katsoivat kesannoitavaksi edellytetyt peltoalaosuuden maatilallaan koko peltoalasta liian suureksi. Voimassa olevan lain mukaan kesannoimissopimus tehdään koskemaan vähintään yhtä neljäsosaa maatilallaan peltoalasta. Edellä mainitusta syystä ja jotta vapaaehtoista palkkiokesantoalaa saataisiin lisätyksi, lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kesannoitavan alan tulisi vastata vähintään 15 prosenttia maatilallaan peltoalasta. Samasta syystä ehdotetaan, että kesannoimissopimus voitaisiin tehdä aina silloin, kun kesannoitava peltoala olisi vähintään 10 hehtaaria.

Jotta uusien tuotannonmuutossopimusten hakeminen voitaisiin käynnistää jo sopimusten solmimisvuotta edeltävänä vuonna, ehdotetaan, että valtioneuvostolla on oikeus tehdä tämän lain mukaisia tasapainottamispäätöksiä sen jälkeen kun hallitus on antanut eduskunnalle esityksen seuraavan vuoden tulo- ja menoarvioksi.

Muiden ehdotettujen lainmuutosten tavoitteena on lisätä muutoinkin tasapainottamistoimenpiteiden tehokkuutta. Lisäksi on tehty eräitä teknisluontoisia muutoksia.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Lainmuutosehdotus ei aiheuta organisatorisia muutoksia eikä se lisää henkilöstön tarvetta.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Maataloustuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen varataan maataloustulolain (629/82)

16 §:n mukaisesti vuosittain määräraha, joka on 20 % kotieläintuotteiden vientikustannuksiin osoitetuista varoista. Määrärahasta maksetaan aikaisemmin tehdyistä sopimuksista aiheutuvia korvauksia ja loppuosa jää käytettäväksi uusiin solmittaviin sopimuksiin. Valtioneuvosto päättää vuosittain tuotanto- ja markkinatilanteen huomioon ottaen, mitä tuotannonmuutossopimuksia voidaan tehdä. Lainmuutosesitykseen sisältyvät ehdotukset eivät lisää varojen tarvetta, vaan niillä pyritään ensisijaisesti tehostamaan varojen käyttöä.

Hallituksen esityksessä vuoden 1988 tulo- ja menoarvioksi maataloustuotannon tasapainottamismenoihin on osoitettu yhteensä 436 miljoonaa markkaa. Määrärahoista tulee vuonna 1988 noin 160 miljoonaa markkaa kulumaan ennen kyseistä vuotta solmittujen sopimusten hoitamiseen. Uusien sopimusten rahoittamiseen arvioidaan olevan vuonna 1988 käytettävissä siten noin 276 miljoonaa markkaa. Tämä on tarkoitus käyttää pääasiassa maidontuotannon lopettamis- ja vähentämissopimuksiin sekä kesannoimis- ja metsityspalkkioihin.

5. Asian valmistelu

Kevään 1987 maataloustuloneuvotteluissa sovittiin valmisteltavaksi lainsäädännölliset ja muut toimenpiteet, jotka tarvitaan viljelyksessä olevan peltoalan vähentämiseksi sekä maidon ja kananmunatuotannon ohjaamiseksi vuonna 1988. Tämän valmistelun pohjalta vuonna 1988 toteutettavaksi tarkoitettujen tuotannon ohjaamis- ja tasapainottamistoimenpiteiden edellyttämät lainmuutosesitykset on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriön ja maatilahallituksen yhteistyönä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1.1. Laki maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain muuttamisesta

3 §. Pykälän 1 momentin 5 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi tarkistus, jonka tavoitteena on

estää maataloustuotannon vähentämissopimuksen tehnyttä viljelijää laajentamasta puutarha- ja kasvitarhatuotantoon sopimuksen tekemisen jälkeen.

Samanaikaisesti 6 kohtaan ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että kysymyksessä olevan sopimuksen tehnyt viljelijä voisi käyttää maatilallaan tuotantorakennuksia aina muuhun kuin maata-

loustuotantoon ja lisäksi, kuten nykyisinkin, maataloustuotantoon siltä osin kuin kysymyksessä on asianomaisella tilalla sallittu maataloustuotanto. Säännöstä ehdotetaan lisäksi täsmennettäväksi siten, että hevostenpitoa ei pidettäisi sopimuksen vastaisena maataloustuotantona.

6 §. Pykälän 3 momenttiin ehdotetun muutoksen tarkoituksena on antaa kyseisten sopimusten osalta valtioneuvostolle valta päättää siitä, kuinka paljon sopimuksen tehneen viljelijän on maidontuotantoa aikaisemmasta tuotantotasosta vähennettävä. Valtioneuvosto voisi siten päättää myös siitä, että tuotantoa on sopimuskauden aikana vähennettävä koko sillä maitomäärällä, jonka maidontuottaja on valtioneuvoston peruskaudeksi määräämän ajanjakson aikana toimittanut meijeriin. Vähennettävän määrän tulisi joka tapauksessa, kuten nykyisinkin, olla vähintään 15 %, eikä se toisaalta koskaan saisi alittaa 5 000 litraa.

Pykälään ehdotetaan edelleen lisättäväksi uusi 4 momentti, joka mahdollistaisi kokonaan uudentyyppisten kotieläintuotannon vähentämissopimusten tekemisen. Ehdotetun 4 momentin mukaan viljelijä voisi kotieläintuotannon vähentämissopimuksessa sitoutua siihen, että hän luopuu tilan maidontuotannosta tai kananmunatuotannosta kokonaan. Tällaisen sitoumuksen vaikutuksista maidontuottajalle vahvistettuun tuotantokiintiöön tai viljelijän oikeuteen harjoittaa kanatalousyritystä säädettäisiin erikseen maidontuotannon osalta maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetussa laissa (570/84) ja kananmunatuotannon osalta kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetussa laissa (1011/84). Selvytyden vuoksi sanotuista vaikutuksista otettaisiin kuitenkin viittaus kyseiseen 4 momenttiin. Vaatimukset lypsylehmien ja kanojen myymisen ja muun luovuttamisen suhteen olisivat samat kuin 3 momentissa tarkoitettujen maidontuotannon vähentämistä koskevien sopimusten osalta on lypsylehmiä koskien säädetty.

7 §. Muista tuotannonmuutosopimuksista poiketen ehdotetun 6 §:n 4 momentin mukaisen tuotannonmuutosopimuksen tehnyt viljelijä sitoutuu luopumaan kyseisestä maataloustuotannosta kokonaan. Tämän vuoksi ehdotetaan voimassa olevaa 1 momenttia tarkennettavaksi siten, ettei sanottu sopimuskauden pituutta koskeva säännös koskisi edellä mainittuja sopimuksia.

Vaikka edellä tarkoitettut sopimukset eivät ole määräaikaaisia, tulisi pykälän 2 momentin mukaiset kotieläintuotannon rajoitukset ulottaa tietyn ajan koskemaan myös niitä. Tämän vuoksi ehdo-

tetaan kyseistä 2 momenttia täydennettäväksi siten, että sanotut rajoitukset olisivat kyseisten sopimusten osalta voimassa 7 vuoden ajan sopimuksen tekemisen jälkeen.

9 §. Voimassa olevan 9 §:n 1 momentin mukaan kesannoimissopimus tehdään koskemaan vähintään yhtä neljäsosaa maatilan peltoalasta, kuitenkin vähintään kahta hehtaaria. Valtioneuvosto voi lisäksi päättää, että kyseisen vähimmäisosuuden tai -alan taikka molempien tulee olla mainittu peltoalaa suurempi. Kyseistä momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kesannoimissopimus tehtäisiin sanotun vähimmäisosuuden osalta koskemaan yhden neljäsosan sijasta vähintään 15 prosenttia maatilan peltoalasta.

Peltopinta-alaltaan suurten tilojen kohdalla saattavat edellä mainitut vähimmäisosuutta koskevat säännökset estää kesannoimissopimuksen tekemisen. Ottaen huomioon tavoitellut tuotannon tasapainottamisvaikutukset, olisi tärkeää, etteivät kyseiset tilat kokonsa vuoksi jäisi järjestelmän ulkopuolelle. Tämän vuoksi kyseistä 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että kesannoimissopimus voitaisiin kuitenkin tehdä aina silloin, kun kesannoitava peltoala olisi vähintään 10 hehtaaria.

Nykyisen 9 §:n 2 momentin mukaan viljelijä voi tehdä kesannoimissopimuksen siitä omistamastaan maatilan peltoalasta tai sen osasta, jota hän tai aikaisempi omistaja on viljellyt tai hoitanut kesantona sopimusta edeltäneenä vuotena. Vuokrapellostä sopimusta ei sen sijaan nykyisin voi tehdä. Koska tässä suhteessa on käytännössä esiintynyt ongelmia ja koska ei ole myöskään erityisiä perusteita jättää vuokraoikeuden nojalla hallittuja peltoja kesannoimissopimusten ulkopuolelle, ehdotetaan pykälään otettavaksi uusi 3 momentti, jonka mukaan kesannoimissopimus voitaisiin tehdä myös peltoalasta, jota viljelijä hallitsee koko sopimuskauden ajan kestävän vähintään kahdeksi vuodeksi tehdyn kirjallisen vuokrasopimuksen perusteella. Tarkoituksena ei ole tällöin vuokra-aikaa koskevan vaatimuksen osalta edellyttää, että vuokrasopimus olisi voimassa vielä kaksi vuotta kesannoimissopimuksen tekemisen jälkeenkin, vaan riittää, että se on alunperin tehty vähintään kahdeksi vuodeksi ja on voimassa edelleen koko kesannoimissopimuksen sopimuskauden. Edellytyksenä sopimuksen tekemiselle olisi myöskin vuokrapeltojen osalta, että kyseinen peltoala on ollut viljeltyinä tai sitä on hoidettu kesantona sopimuksen tekemistä edeltäneenä vuotena.

16 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että maataloustuotannon vähentämissopimusten osalta viljelijän eläinmäärän alenemisen lisäksi myös tilan peltoalan aleneminen otettaisiin huomioon määrättäessä pykälän 1 momentissa tarkoitettua tilan maataloudesta saavaa tuloa.

Pykälään ehdotetaan lisäksi otettavaksi uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin korvauksen maksamisesta niille viljelijöille, jotka ehdotetun 6 §:n 4 momentin nojalla ovat sitoutuneet kokonaan luopumaan maidontuotannosta tai kananmunatuotannosta. Kyseisten järjestelmien kannalta olisi perustelluinta maksaa korvaus sopimuksen tehneelle viljelijälle kertakaikkisena. Jotta kuitenkin voitaisiin ottaa huomioon tarkoitukseen vuosittain käytettävissä olevat varat, ehdotetaan, että korvaus voitaisiin maksaa joko yhdellä kertaa tai vuosittain sopimuksen tekemistä seuraavien enintään viiden vuoden aikana. Kyseisiä sopimuksia koskeva korvaus voisi lisäksi määräytyä muutoinkin kuin pykälän 2 momentissa on säädetty. Korvauksen maksutavasta ja suuruudesta päättäisi valtioneuvosto.

20 §. Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvoston tulee vuosittain päättää ottaen huomioon muun muassa käytettävissä olevat varat, mitä kyseisen lain mukaisia sopimuksia voidaan tehdä. Valtioneuvosto voi myös päättää, mitä tuotannonhaaroja koskevia kotieläintuotannon vähentämissopimuksia voidaan tehdä. Lakiin sisältyy lisäksi muitakin säännöksiä, jotka oikeuttavat valtioneuvoston antamaan päätöksiä tuotannonmuutossopimuksia koskien.

Jotta sopimuksia koskeva hakemusmenettely saataisiin tarvittaessa käynnistettyä jo ennen kuin valtion tulo- ja menoarvio seuraavalle vuodelle on vahvistettu, ehdotetaan pykälän 2 momentiksi otettavaksi säännös, jonka mukaan valtioneuvostolla on tällaisissa tapauksissa oikeus, sen jälkeen kun se on antanut eduskunnalle esityksen seuraavan vuoden tulo- ja menoarvioksi, tehdä esityksen puitteissa laissa tarkoitettuja päätöksiä. Sen varalta, että tarkoitukseen osoitetut varat vahvistetussa tulo- ja menoarviossa olisivat esitettyä pienemmät, ehdotetaan kyseiseen momenttiin otettavaksi määräys, jonka mukaan valtioneuvoston on tässä tapauksessa muutettava päätökset vastaamaan kyseiselle vuodelle vahvistettua tulo- ja menoarviota.

21 §. Koska asumisvaatimuksen asettamista viljelijälle, joka on tehnyt ehdotetussa 6 §:n 4 momentissa tarkoitettua sopimuksen on pidettävä epätarkoituksenmukaisena, ehdotetaan pykälää

täsmennettäväksi siten, että sanottu asumisvaatimus ei koskisi myöskään edellä mainitun sopimuksen tehnyttä viljelijää.

22 §. Erilaisten samaa peltoalaa koskevien sopimusten päällekkäisyyden välttämiseksi ehdotetaan pykälää täydennettäväksi siten, että maataloustuotannon vähentämissopimusta, kotieläintuotannon vähentämissopimusta tai pellon keannoimissopimusta ei saisi tehdä myöskään silloin, jos viljelijä on jo luopunut maatalouden harjoittamisesta luopumiseläkelain (16/74) mukaisesti.

Pykälään on lisäksi tehty eräitä teknisluonteisia tarkistuksia.

23 §. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi maininta maidontuotannon vähentämisestä maksettavasta korvauksesta annetun lain (400/81) mukaisesta maidontuotannon vähentämissopimuksesta, koska kyseisiä sopimuksia ei enää ole voimassa.

Pykälää ehdotetaan lisäksi täydennettäväksi siten, että kotieläintuotannon vähentämissopimuksen ja maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77) mukaisen tuotannonmuutossopimuksen tehneen viljelijän tapaan myös naudanhoidon tuotantosopimuksen tehnyt viljelijä voisi päästä kesannoimissopimuksen ja viljan tuotantosopimuksen piiriin, mikäli valtioneuvosto tuotantotilanteen vaatiessa tai muusta erityisestä syystä niin päättää.

24 §. Voimassa olevan pykälän mukaan viljelijän ei pääsääntöisesti katsota lopettaneen sopimuksessa tarkoitettua maataloustuotantoa, jos hän aloittaa sen uudestaan kahden vuoden kuluessa sopimuksen päättymisestä. Säännös tarkoittaa käytännössä sitä, että viljelijää ei kyseisessä jatkamistilanteessa tässä tapauksessa pidetä uutena yrittäjänä arvioitaessa yrityksen mahdollista luvanvaraisuutta kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain (1011/84) nojalla. Koska viljelijä kuitenkin ehdotetun 6 §:n 4 momentin mukaisissa tapauksissa sitoutuu kokonaan luopumaan kyseisestä maataloustuotannosta, ehdotetaan pykälän 2 momenttia täydennettäväksi siten, että sanottu sopimuksen tehneen viljelijän katsottaisiin lopettaneen kyseisen maataloustuotannon silloin, kun hän on antanut mainitussa lainkohdassa tarkoitettua sitoumuse-

25 §. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi 20 §:ään tehtyä muutosta vastaavasti.

26 a §. Koska voimassa olevan lain 26 §:n säännöksiä, jotka koskevat sopimuksesta luopumista, sopimuksen purkautumista, siirtämistä

taikka jatkamista ei ehdotetun 6 §:n 4 momentin mukaisten tuotannonmuutossopimusten erityisluonteesta johtuen ole tarkoituksenmukaista soveltaa niihin, ehdotetaan pykälän 1 momenttiin otettavaksi säännös, jonka mukaan lain 26 § ei koske sanottuja sopimuksia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ehdotetussa 6 §:n 4 momentissa tarkoitetun tuotannonmuutossopimuksen voimassaolosta sopimuksen tehneen viljelijän kuoleman jälkeen. Pääsääntöisesti tuotannonmuutossopimus purkautuisi viljelijän kuoleman johdosta. Jos kuitenkin puoliso tai muutoin useampi kuin yksi henkilö olisivat yhdessä tehneet kyseisen sopimuksen, se jäisi jonkun heistä kuollessa muiden osalta voimaan.

Mikäli tuotannonmuutossopimus 2 momentissa tarkoitetulla tavalla purkautuisi joko kokonaan tai jonkun sopimuksentekijän osalta ennen kuin tuotannonmuutoskorvaus on kokonaan ehditty maksaa, olisi asianomaisen viljelijän oikeudenomistajilla sama oikeus korvaukseen kuin viljelijällä itsellään olisi ollut. Tästä ehdotetaan otettavaksi säännös pykälän 3 momenttiin.

28 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska sopimuksenalaisen pellon merkityksestä työttömyyskorvausta haettaessa ei katsota tarpeelliseksi säätää tässä laissa.

Voimaantulosäännös. Lakia sovellettaisiin sen voimaantulon jälkeen tehtäviin tuotannonmuutossopimuksiin.

1.2. Laki maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain 21 §:n muuttamisesta

21 §. Pykälään ehdotetaan maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) muuttamiseen liittyen otettavaksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin kiintiön menettämisestä silloin, kun tuottaja on edellä mainitun lain 6 §:ään lisättäväksi ehdotetun 4 momentin nojalla sitoutunut luopumaan maidontuotannosta kokonaan. Tuotantokiintiö olisi tällöin aina määrättävä lakanneeksi. Koska kyseiselle tilalle korvauksen määrä huomioon ottaen ei tämän jälkeen tulisi missään tilanteessa myöntää uutta tuotantokiintiötä aikaisempaan tuotantokiintiöön perustuen, ehdotetaan kyseisessä momentissa lisäksi säädettäväksi siitä, ettei sopimuksen tehneelle viljelijälle tai kyseistä tilaa varten muutoinkaan voitaisi myöntää uutta tuotantokiintiötä ennen kuin sopimuksen tekemisestä on kulunut 7 vuotta. Mikäli sopimuksen

tehnyt viljelijä tai se, jolle maatilaa tai sen osan omistus- tai hallintaoikeus on sopimuksen tekemisen jälkeen siirtynyt sanotun ajan jälkeen haakee tuotantokiintiötä, häntä pidettäisiin tuotantokiintiölakia sovellettaessa uutena tuottajana.

1.3. Laki kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain 13 §:n muuttamisesta

13 §. Pykälään ehdotetaan maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) muuttamiseen liittyen otettavaksi voimassa olevan 3 momentin tilalle uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin mainitun lain 6 §:ään lisättäväksi ehdotetussa 4 momentissa tarkoitetun kananmunatuotantoa koskevan sitoumuksen vaikutuksista viljelijälle mahdollisesti myönnettävään kanatalousyrityksen harjoittamista koskevaan lupaan taikka hänen oikeuteensa muutoin harjoittaa kanatalousyritystä. Sanottu lupa tulisi aina peruuttaa silloin, kun yrityksen harjoittaja on kyseisen lainkohdan nojalla sitoutunut luopumaan kananmunatuotannosta kokonaan. Sitoumuksen antaneella viljelijällä ei muutoinkaan olisi sitoumuksen antamisen jälkeen oikeutta harjoittaa tässä laissa tarkoitettua kanatalousyritystä. Hänelle ei myöskään saisi myöntää uutta lupaa kanatalousyrityksen harjoittamista varten ennen kuin sopimuksen tekemisestä on kulunut 7 vuotta. Sama koskisi kyseisen maatilaa osalta sitä, jolle maatilaa tai sen osan omistus- tai hallintaoikeus on sopimuksen tekemisen jälkeen siirtynyt.

Voimassa olevaa 3 momenttia, jossa säädetään siitä, milloin yrityksen katsotaan pysyvästi lopettaneen toimintansa, ehdotetaan täydennettäväksi siten, että tuotannonmuutossopimuksia koskevasta pääsäännöstä poiketen viljelijän katsottaisiin lopettaneen kanatalousyrityksen harjoittamisen heti, kun hän on antanut edellä mainitun kananmunatuotannosta luopumista tarkoittavan sitoumuksen. Käytännössä tämä merkitsee kyseisen momentin mukaan sitä, että mahdollisessa jatkamistilanteessa yritystä pidetään tätä lakia sovellettaessa uutena yrityksenä. Kyseinen momentti siirtyisi esityksen mukaan pykälän 4 momentiksi.

Voimaantulosäännös. Myös laissa tarkoitettulle kanatalousyritykselle aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnetyn luvan peruuttamiseen nähden olisi voimassa mitä ehdotetussa 13 §:n 3 momentissa on säädetty.

2. Voimaantulo

Lakiehdotukset on tarkoitus saattaa voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun eduskunta on ne hyväksynyt.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta 21 päivänä tammikuuta 1983 annetun lain (81/83) 28 §,

muutetaan 3 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, 6 §:n 3 momentti, 7 §, 9 §:n 1 momentti, 16 §:n 3 momentti, 21 §, 22 §, 23 §, 24 §:n 2 momentti ja 25 §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 3 momentti ja 23 § 13 päivänä tammikuuta 1984 annetussa laissa (16/84), 7 § osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla (1084/85), 9 §:n 1 momentti, 16 §:n 3 momentti ja 21 § viimeksi mainitussa laissa, sekä 24 §:n 2 momentti 9 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (2/87), sekä

lisätään 6 §:ään uusi 4 momentti, 9 §:ään uusi 3 momentti, 16 §:ään uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi sekä 20 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi sekä lakiin uusi 26 a §, seuraavasti:

3 §

Edellytyksenä maataloustuotannon vähentämissopimuksen tekemiselle on, että viljelijä tai hänen aviopuolisonsa on täyttänyt 55 vuotta tai, jos ainakin toinen heistä saa maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) nojalla työkyvyttömyyseläkettä, että jompikumpi heistä on täyttänyt 50 vuotta tai että viljelijä on 45 vuotta täyttänyt naispuolinen leski. Maataloustuotannon vähentämissopimus tehdään siten, että viljelijä, joka on harjoittanut maidon, naudanlihan, sianlihan tai kananmunien tuotantoa, sitoutuu luopumaan viideksi vuodeksi kaikesta maataloustuotannosta. Viljelijällä on kuitenkin oikeus:

5) tuottaa puutarha- ja kasvitarhatuotteita enintään aikaisemmin harjoitetussa laajuudessa sekä juurikasveja ja perunaa oman perheen tarvetta varten;

6) käyttää maatilan tuotantorakennuksia

a) muuhun kuin maataloustuotantoon ja maataloustuotantoon, sikäli kuin kysymyksessä on asianomaisella tilalla sallittu maataloustuotanto,

b) hevostenpitoon, sekä

c) viljankuivaamiseen muiden maatilojen tarpeisiin; sekä

6 §

Milloin sopimus koskee yksinomaan tilan maidontuotannon vähentämistä, on maidontuotantoa vähennettävä valtioneuvoston peruskaudeksi määräämän ajanjakson aikana meijeriin toimitetun maidon määrästä vähintään valtioneuvoston päättämä määrä, kuitenkin vähintään 15 prosenttia ja 5000 litraa. Tällaisen sopimuksen tehneen viljelijän on sitouduttava myymään tai muutoin luovuttamaan vähennettävät lypsylehmät teuraiksi tai maasta vietäväksi.

Kotieläintuotannon vähentämissopimuksessa viljelijä voi sitoutua myös siihen, että hän luopuu tilan maidontuotannosta tai kananmunatuotannosta kokonaan. Tällaisen sitoumuksen vaikutuksista tuottajalle vahvistettuun maidon tuotantokiintiöön on voimassa, mitä maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain 21 §:n 2 momentissa (/) on säädetty sekä viljelijän oikeuteen harjoittaa kanatalousyrittystä, mitä kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain 13 §:n 3 momentissa (/) on säädetty. Lypsylehmien ja kanojen myymisen ja muun luovuttamisen osalta on voimassa, mitä 3 momentin 2 virkkeessä on lypsylehmien osalta säädetty.

7 §

Kotieläintuotannon vähentämissopimuksen sopimuskauden pituudesta muissa kuin 6 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa päättää valtioneuvosto. Tällöin sopimuskausi voi olla enintään viisi vuotta.

Viljelijän on sitouduttava sopimuksen voimassaoloaikana, tai milloin on kysymys 6 §:n 4 momentissa tarkoitetuista tapauksista 7 vuoden aikana sopimuksen tekemisen jälkeen olemaan käyttämättä ja luovuttamatta sopimuksen perusteella vapautuneita tuotantorakennuksia tai niiden osaa sopimuksessa mainittuun kotieläintuotantoon sekä olemaan laajentamatta maatilalla harjoitettavaa muuta 6 §:n 1 momentissa mainittua kotieläintuotantoa. Viljelijällä on kuitenkin oikeus harjoittaa valtioneuvoston päätöksellä sallituksi määrättyä vähäistä kotitarvetuotantoa.

9 §

Kesannoimissopimus tehdään koskemaan vähintään 15 prosenttia maatilan peltoalasta kuitenkin vähintään kahta hehtaaria. Valtioneuvosto voi päättää, että kyseisen vähimmäisosuuden tai -alan tai molempien tulee olla mainittua suurempi. Jos kesannoitava ala on vähintään 10 hehtaaria, sopimus voidaan kuitenkin tehdä, vaikka edellä mainittua tai valtioneuvoston määräämää vähimmäisosuutta koskeva vaatimus ei täytyisiikään.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, kesannoimissopimus voidaan tehdä myös peltoalasta, jota viljelijä hallitsee koko sopimuskauden ajan kestäväen vähintään kahdeksi vuodeksi tehdyn kirjallisen vuokrasopimuksen perusteella. Edellytyksenä sopimuksen tekemiselle tällöin on, että kyseinen peltoala on ollut viljeltyinä tai sitä on hoidettu kesantona sopimuksen tekemistä edeltäneenä vuotena.

16 §

Milloin viljelijän eläinmäärä tai, milloin kysymys on maataloustuotannon vähentämissopimuksesta, tilan peltoala sopimusta haattaessa on alentunut siinä määrin, että se ei ilmeisesti edellyttäisi 1 ja 2 momentissa tarkoitettulla tavalla määrättävää vuotuista tuloa, on tulon määrää alennettava supistunutta kotieläintuotantoa ja peltoalaa vastaavaksi. Alentamista ei ole kuitenkaan suoritettava, jos supistuminen on ollut tilapäiseksi katsottavaa ja johtunut eläinten sairaudesta tai eläinkannan säännöllisestä uudista-

misesta. Kun kysymys on useampaa kuin yhtä tuotannonhaaraa koskevasta sopimuksesta, voidaan viljelijälle maatilahallituksen tarkemmin määräämin tavoin lukea yhden tuotannonhaaran kohdalla tapahtunut vähäinen eläinmäärän lisääminen toisen tuotannonhaaran eläinmäärän vähenemisen korvaukseksi.

Edellä 6 §:n 4 momentissa tarkoitetun sopimuksen tehneelle viljelijälle maksetaan korvaus, joka voi määräytyä muutoinkin kuin edellä 2 momentissa säädetyllä tavalla, joko yhdellä kertaa tai vuosittain sopimuksen tekemistä seuraavien enintään viiden vuoden aikana. Korvauksen maksutavasta ja suuruudesta päättää vuosittain valtioneuvosto.

20 §

Kun eduskunnalle on annettu esitys seuraavan vuoden tulo- ja menoarvioksi, valtioneuvostolla on hakemusmenettelyn käynnistämiseksi oikeus esityksen puitteissa tehdä tässä laissa tarkoitettuja päätöksiä. Mikäli tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen osoitetut määrärahat ovat esitettyä pienemmät, valtioneuvoston on muutettava päätökset vastaamaan kyseiselle vuodelle vahvistettua tulo- ja menoarviota.

21 §

Muiden kuin kesannoimissopimusten tai 6 §:n 4 momentissa tarkoitettujen sopimusten osalta yksityisen viljelijän tulee asua sopimustilalla tai sen läheisyydessä koko sen ajan, jota sopimus koskee. Erityisistä syistä voi maatalouspiiriin maataloustoimisto sallia viljelijän asumisen muualla.

22 §

Edellä 2 §:n 1 momentin 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia ei saa tehdä, jos kolmen kasvukauden aikana ennen sopimuksen alkamista tilan pelloista on ollut voimassa pellon käytön rajoittamisesta annetun lain (216/69) mukainen pellonvaraussopimus tai jos viljelijä on jo luopunut maatalouden harjoittamisesta luopumiseläkelain (16/74) mukaisesti taikka jos tilalla harjoitettu maataloustuotanto muuten on ollut niin vähäistä tai sen laatuista, ettei sopimuksen tekemisellä olisi maataloustuotannon tasapainottamisen kannalta riittävää vaikutusta.

23 §

Tämän lain mukaisia sopimuksia voidaan tehdä vain yksi maatilaa kohden. Sopimusta ei voi tehdä viljelijä, jolla on voimassa maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77) mukainen tuotannonmuutossopimus. Valtioneuvosto voi kuitenkin tuotantotilanteen niin vaatiessa tai muusta erityisestä syystä päättää, että kesannoimisopimus tai viljan tuotantosopimus voidaan tehdä kotieläintuotannon vähentämissopimuksen, naudanlihan tuotantosopimuksen ja edellä tässä pykälässä mainitun sopimuksen tehneen viljelijän kanssa. Sanottu mahdollisuus ei kuitenkaan koske maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain 4 §:n mukaisen sopimuksen tehnyttä viljelijää.

24 §

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen katsotaan 3 a §:ssä tarkoitetun maataloustuotannon vähentämissopimuksen tehneen viljelijän lopettaneen sopimuksessa tarkoitetun maataloustuotannon, milloin kyseinen sopimus on ollut voimassa yli viisi vuotta. Tämän lain 6 §:n 4 momentissa tarkoitetun sopimuksen tehneen viljelijän katsotaan niin ikään lopettaneen kyseisen maataloustuotannon heti kun hän on antanut sanotussa lainkohdassa tarkoitetun sitoumuksen.

25 §

Edellä 7 §:n 1 momentissa, 13 §:ssä, 16 §:n 4 momentissa, 18 ja 19 §:ssä sekä 20 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetuissa asioissa on maa- ja metsätalousministeriön, ennen kuin asiat esitellään valtioneuvostossa, pyydettävä niistä maatalouden markkinointineuvoston lausunto.

26 a §

Se, mitä 26 §:ssä on säädetty, ei koske 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuja sopimuksia.

Sanotussa 6 §:n 4 kohdassa mainittu tuotannonmuutossopimus purkautuu sopimuksen tehneen viljelijän kuoleman johdosta. Mikäli kuitenkin puoliset tai muutoin useampi kuin yksi henkilö ovat tehneet sopimuksen, jää sopimus tällöin muiden osalta voimaan.

Mikäli tuotannonmuutossopimus 2 momentissa tarkoitetulla tavalla purkautuu ennen kuin tuotannonmuutoskorvaus on ehditty kokonaan maksaa, on asianomaisen viljelijän oikeudenomistajilla sama oikeus korvaukseen kuin viljelijällä olisi ollut.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Sitä sovelletaan lain voimaantulon jälkeen tehtäviin tuotannonmuutossopimuksiin.

2.

Laki**maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain 21 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä 27 päivänä heinäkuuta 1984 annetun lain (570/84) 21 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 22 päivänä elokuuta 1986 annetulla lailla (623/86), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

21 §

Tuotantokiintiö on määrättävä lakanneeksi aina silloin, kun viljelijä on maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain 6 §:n 4 momentin (/) nojalla sitoutunut luopumaan maidontuotannosta kokonaan. Tällaisen sopimuksen tehneelle viljelijälle ei saa myöntää tuotantokiintiötä ennen kuin sopimuk-

sen tekemisestä on kulunut 7 vuotta. Tuotantokiintiötä ei sanottuna aikana saa kyseistä tilaa varten myöntää myöskään sille, jolle maatilain tai sen osan omistus- tai hallintaoikeus on sopimuksen tekemisen jälkeen siirtynyt.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

3.

Laki**kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa 28 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (1011/84) 13 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 6 päivänä maaliskuuta 1987 annetussa laissa (239/87), sekä

lisätään 13 §:ään uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

13 §

Kanatalousyrityksen harjoittamista varten myönnetty lupa on peruutettava aina silloin, kun yrityksen harjoittaja on maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain 6 §:n 4 momentin (/) nojalla sitoutunut luopumaan kananmunatuotannosta kokonaan. Tällaisen sitoumuksen antaneella viljelijällä ei muutoinkaan ole sitoumuksen antamisen jälkeen oikeutta harjoittaa tässä laissa tarkoitettua kanatalousyritystä. Kyseisen sopimuksen tehneelle viljelijälle ei myöskään saa myöntää lupaa kanatalousyrityksen harjoittamiseen ennen kuin sopimuksen tekemisestä on kulunut 7 vuotta. Lupaa kanatalousyrityksen harjoittamiseen kyseisellä maatilalla ei saa sanottuna aikana myöntää myöskään sille, jolle maatilalla tai sen osan omistus- tai hallintaoikeus on sopimuksen tekemisen jälkeen siirtynyt.

Milloin nautakarja-, sika- tai siipikarjalousyritys, jolla on lupa tai muutoin oikeus harjoittaa tässä laissa tarkoitettua kotieläintuotantoa, on keskeyttänyt toimintansa maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain

(81/83) mukaisen tuotannonmuutos sopimuksen tai muun lain mukaisen kotieläintuotannon rajoittamista tarkoittavan sopimuksen johdosta eikä yritys ole aloittanut toimintaansa uudelleen kahden vuoden kuluessa sopimuksen päättymisestä taikka, jos yrityksen toiminta on muusta syystä keskeytynyt ja keskeytyminen on jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta, katsotaan yrityksen lopettaneen toimintansa pysyvästi. Edellä 3 momentissa tarkoitettua sitoumuksen antaneen viljelijän katsotaan kuitenkin lopettaneen kanatalousyrityksen harjoittamisen heti, kun hän on antanut maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain 6 §:n 4 momentissa (/) tarkoitetun sitoumuksen kananmunatuotannosta luopumisesta. Jos tässä momentissa tarkoitettua yrityksen toimintaa on tarkoitus aloittaa uudelleen, sitä pidetään tätä lakia sovellettaessa uutena yrityksenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Tässä laissa tarkoitettulle kanatalousyritykselle aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnetyn luvan peruuttamiseen nähden on voimassa mitä 13 §:n 3 momentissa on säädetty.

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 1987

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Toivo T. Pohjala*

1.

Laki

maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta 21 päivänä tammikuuta 1983 annetun lain (81/83) 28 §,

muutetaan 3 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, 6 §:n 3 momentti, 7 §, 9 §:n 1 momentti, 16 §:n 3 momentti, 21 §, 22 §, 23 §, 24 §:n 2 momentti ja 25 §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 3 momentti ja 23 § 13 päivänä tammikuuta 1984 annetussa laissa (16/84), 7 § osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla (1084/85), 9 §:n 1 momentti, 16 §:n 3 momentti ja 21 § viimeksi mainitussa laissa, sekä 24 §:n 2 momentti 9 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (2/87), sekä

lisätään 6 §:ään uusi 4 momentti, 9 §:ään uusi 3 momentti, 16 §:ään uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi sekä 20 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi sekä lakiin uusi 26 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Edellytyksenä maataloustuotannon vähentämispimuksen tekemiselle on, että viljelijä tai hänen aviopuolisonsa on täyttänyt 55 vuotta tai, jos ainakin toinen heistä saa maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) nojalla työkyvyttömyyseläkettä, että jompikumpi heistä on täyttänyt 50 vuotta tai että viljelijä on 45 vuotta täyttänyt naispuolinen leski. Maataloustuotannon vähentämispimus tehdään siten, että viljelijä, joka on harjoittanut maidon, sianlihan tai kananmunien tuotantoa, sitoutuu luopumaan viideksi vuodeksi kaikesta maataloustuotannosta. Viljelijällä on kuitenkin oikeus:

5) tuottaa puutarha- ja kasvitärhätuotteita sekä juurikasveja ja perunaa oman perheen tarvetta varten;

6) käyttää maatilan tuotantorakennuksia maataloustuotantoon, sikäli kuin kysymyksessä on tilalla sallittu maataloustuotanto ja viljankuivaamoa muiden maatilojen tarpeisiin; sekä

Ehdotus

3 §

Edellytyksenä maataloustuotannon vähentämispimuksen tekemiselle on, että viljelijä tai hänen aviopuolisonsa on täyttänyt 55 vuotta tai, jos ainakin toinen heistä saa maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) nojalla työkyvyttömyyseläkettä, että jompikumpi heistä on täyttänyt 50 vuotta tai että viljelijä on 45 vuotta täyttänyt naispuolinen leski. Maataloustuotannon vähentämispimus tehdään siten, että viljelijä, joka on harjoittanut maidon, *naudanlihan*, sianlihan tai kananmunien tuotantoa, sitoutuu luopumaan viideksi vuodeksi kaikesta maataloustuotannosta. Viljelijällä on kuitenkin oikeus:

5) tuottaa puutarha- ja kasvitärhätuotteita *enintään aikaisemmin harjoitetussa laajuudessa* sekä juurikasveja ja perunaa oman perheen tarvetta varten;

6) käyttää maatilan tuotantorakennuksia
a) muuhun kuin maataloustuotantoon ja maataloustuotantoon, sikäli kuin kysymyksessä on *asianomaisella* tilalla sallittu maataloustuotanto,
b) hevostenpitoon, sekä
c) viljankuivaamiseen muiden maatilojen tarpeisiin; sekä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Milloin sopimus koskee yksinomaan tilan maidontuotannon vähentämistä, on maidontuotantoa vähennettävä valtioneuvoston peruskaudeksi määräämän ajanjakson aikana meijeriin toimitetun maidon määrästä vähintään 15 prosentilla, kuitenkin vähintään 5 000 litraa. Tällaisen sopimuksen tehneen viljelijän on sitouduttava myymään tai muutoin luovuttamaan vähennettävät lypsylehmät teuraiksi tai maasta vietäväksi.

Milloin sopimus koskee yksinomaan tilan maidontuotannon vähentämistä, on maidontuotantoa vähennettävä valtioneuvoston peruskaudeksi määräämän ajanjakson aikana meijeriin toimitetun maidon määrästä vähintään valtioneuvoston päättämä määrä, kuitenkin vähintään 15 prosenttia ja 5000 litraa. Tällaisen sopimuksen tehneen viljelijän on sitouduttava myymään tai muutoin luovuttamaan vähennettävät lypsylehmät teuraiksi tai maasta vietäväksi.

Kotieläintuotannon vähentämissopimuksessa viljelijä voi sitoutua myös siihen, että hän luopuu tilan maidontuotannosta tai kananmunatuotannosta kokonaan. Tällaisen sitoumuksen vaikutuksista tuottajalle vahvistettuun maidon tuotantokiintiöön on voimassa, mitä maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain 21 §:n 2 momentissa (1) on säädetty sekä viljelijän oikeuteen harjoittaa kanatalousyritystä, mitä kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain 13 §:n 3 momentissa (1) on säädetty. Lypsylehmien ja kanojen myymisen ja muun luovuttamisen osalta on voimassa, mitä 3 momentin 2 virkkeessä on lypsylehmien osalta säädetty.

7 §

7 §

Kotieläintuotannon vähentämissopimuksen sopimuskauden pituudesta päättää valtioneuvosto. Sopimuskausi voi olla enintään viisi vuotta.

Kotieläintuotannon vähentämissopimuksen sopimuskauden pituudesta muissa kuin 6 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa päättää valtioneuvosto. Tällöin sopimuskausi voi olla enintään viisi vuotta.

Viljelijän on sitouduttava sopimuksen voimasaoloaikana olemaan käyttämättä ja luovuttamatta sopimuksen perusteella vapautuneita tuotantorakennuksia tai niiden osaa sopimuksessa mainittuun kotieläintuotantoon sekä olemaan laajentamatta maatilalla harjoitettavaa muuta 6 §:n 1 momentissa mainittua kotieläintuotantoa. Viljelijällä on kuitenkin oikeus harjoittaa valtioneuvoston päätöksellä sallituksi määrättyä vähäistä kotitarvetuotantoa.

Viljelijän on sitouduttava sopimuksen voimasaoloaikana, tai milloin on kysymys 6 §:n 4 momentissa tarkoitetuista tapauksista 7 vuoden aikana sopimuksen tekemisen jälkeen olemaan käyttämättä ja luovuttamatta sopimuksen perusteella vapautuneita tuotantorakennuksia tai niiden osaa sopimuksessa mainittuun kotieläintuotantoon sekä olemaan laajentamatta maatilalla harjoitettavaa muuta 6 §:n 1 momentissa mainittua kotieläintuotantoa. Viljelijällä on kuitenkin oikeus harjoittaa valtioneuvoston päätöksellä sallituksi määrättyä vähäistä kotitarvetuotantoa.

9 §

9 §

Kesannoissopimus tehdään koskemaan vähintään yhtä neljäsosaa maatilaneläinpeltoalasta, kuitenkin vähintään kahta hehtaaria. Valtioneuvosto voi kuitenkin päättää, että kyseisen vähim-

Kesannoissopimus tehdään koskemaan vähintään 15 prosenttia maatilaneläinpeltoalasta kuitenkin vähintään kahta hehtaaria. Valtioneuvosto voi päättää, että kyseisen vähimmäisosuuden tai

Voimassa oleva laki

mäisosuuden tai -alan tai molempien tulee olla mainittua suurempi.

16 §

Milloin viljelijän eläinmäärä sopimusta haettaessa on alentunut siinä määrin, että se ei ilmeisesti edellyttäisi 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla määrättävää vuotuista tuloa, on tulon määrää alennettava supistunutta kotieläintuotantoa vastaavaksi. Alentamista ei ole kuitenkaan suoritettava, jos supistuminen on ollut tilapäiseksi katsottavaa ja johtunut eläinten sairaudesta tai eläinkannan säännöllisestä uudistamisesta. Kun kysymys on useampaa kuin yhtä tuotannonhaaraa koskevasta sopimuksesta, voidaan viljelijälle maatilahallituksen tarkemmin määräämin tavoin lukea yhden tuotannonhaaran kohdalla tapahtunut vähäinen eläinmäärän lisääminen toisen tuotannonhaaran eläinmäärän vähenemisen korvaukseksi.

Ehdotus

-alan tai molempien tulee olla mainittua suurempi. Jos kesannoitava ala on vähintään 10 hehtaaria, sopimus voidaan kuitenkin tehdä, vaikka edellä mainittua tai valtioneuvoston määräämää vähimmäisosuutta koskeva vaatimus ei täytyisiäkään.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, kesannoimissopimus voidaan tehdä myös peltoalasta, jota viljelijä hallitsee koko sopimuskauden ajan kestävän vähintään kahdeksi vuodeksi tehdyn kirjallisen vuokrasopimuksen perusteella. Edellytyksenä sopimuksen tekemiselle tällöin on, että kyseinen peltoala on ollut viljeltyinä tai sitä on hoidettu kesantona sopimuksen tekemistä edeltäneenä vuotena.

16 §

Milloin viljelijän eläinmäärä tai, milloin kysymys on maataloustuotannon vähentämissopimuksesta, tilan peltoala sopimusta haettaessa on alentunut siinä määrin, että se ei ilmeisesti edellyttäisi 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla määrättävää vuotuista tuloa, on tulon määrää alennettava supistunutta kotieläintuotantoa ja peltoalaa vastaavaksi. Alentamista ei ole kuitenkaan suoritettava, jos supistuminen on ollut tilapäiseksi katsottavaa ja johtunut eläinten sairaudesta tai eläinkannan säännöllisestä uudistamisesta. Kun kysymys on useampaa kuin yhtä tuotannonhaaraa koskevasta sopimuksesta, voidaan viljelijälle maatilahallituksen tarkemmin määräämin tavoin lukea yhden tuotannonhaaran kohdalla tapahtunut vähäinen eläinmäärän lisääminen toisen tuotannonhaaran eläinmäärän vähenemisen korvaukseksi.

Edellä 6 §:n 4 momentissa tarkoitetun sopimuksen tehneelle viljelijälle maksetaan korvaus, joka voi määräytyä muutoinkin kuin edellä 2 momentissa säädetyllä tavalla, joko yhdellä kertaa tai vuosittain sopimuksen tekemistä seuraavien enintään viiden vuoden aikana. Korvauksen maksutavasta ja suuruudesta päättää vuosittain valtioneuvosto.

20 §

Kun eduskunnalle on annettu esitys seuraavan vuoden tulo- ja menoarvioksi, valtioneuvostolla

Voimassa oleva laki

21 §

Muiden kuin kesannoimissopimusten osalta yksityisen viljelijän tulee asua sopimustilalla tai sen läheisyydessä koko sen ajan, jota sopimus koskee. Erityisistä syistä voi maatalouspiirin maataloustoimisto sallia viljelijän asumisen muualla.

22 §

Edellä 2 §:n 1 momentin 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia ei saa tehdä, jos kolmen viime vuoden aikana *välittömästi* ennen sopimuksen tekemistä tilaa on koskenut pellon käytön rajoittamisesta annetun lain (216/69) mukainen pellonvaraussopimus tai jos tilalla harjoitettu maataloustuotanto muuten on ollut niin vähäistä tai sen laatuista, ettei sopimuksen tekemisellä olisi maataloustuotannon tasapainottamisen kannalta riittävää vaikutusta.

23 §

Tämän lain mukaisia sopimuksia voidaan tehdä vain yksi maatilaa kohden. Sopimusta ei voi tehdä viljelijä, jolla on voimassa maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77) mukainen tuotannonmuutossopimus tai maidontuotannon vähentämisestä maksettavasta korvauksesta annetun lain (400/81) mukainen maidontuotannon vähentämissopimus. Valtioneuvosto voi kuitenkin tuotantotilanteen niin vaatiessa tai muusta erityisestä syystä päättää, että kesannoimissopimus tai viljan tuotantosopimus voidaan tehdä kotieläintuotannon vähentämissopimuksen ja edellä tässä pykälässä mainitun sopimuksen tehneen viljelijän kanssa. Sanottu mahdollisuus ei kuitenkaan koske maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain 4 §:n mukaisen sopimuksen tehnyttä viljelijää.

Ehdotus

on hakemusmenettelyyn käynnistämiseksi oikeus esityksen puitteissa tehdä tässä laissa tarkoitettuja päätöksiä. Mikäli tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen osoitetut määrärahat ovat esitettyä pienemmät, valtioneuvoston on muutettava päätökset vastaamaan kyseiselle vuodelle vahvistettua tulo- ja menoarviota.

21 §

Muiden kuin kesannoimissopimusten tai 6 §:n 4 momentissa tarkoitettujen sopimusten osalta yksityisen viljelijän tulee asua sopimustilalla tai sen läheisyydessä koko sen ajan, jota sopimus koskee. Erityisistä syistä voi maatalouspiirin maataloustoimisto sallia viljelijän asumisen muualla.

22 §

Edellä 2 §:n 1 momentin 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia ei saa tehdä, jos kolmen kasvukauden aikana ennen sopimuksen alkamista tilan pelloista on ollut voimassa pellon käytön rajoittamisesta annetun lain (216/69) mukainen pellonvaraussopimus tai jos viljelijä on jo luopunut maatalouden harjoittamisesta luopumisalakelaimen (16/74) mukaisesti taikka jos tilalla harjoitettu maataloustuotanto muuten on ollut niin vähäistä tai sen laatuista, ettei sopimuksen tekemisellä olisi maataloustuotannon tasapainottamisen kannalta riittävää vaikutusta.

23 §

Tämän lain mukaisia sopimuksia voidaan tehdä vain yksi maatilaa kohden. Sopimusta ei voi tehdä viljelijä, jolla on voimassa maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77) mukainen tuotannonmuutossopimus. Valtioneuvosto voi kuitenkin tuotantotilanteen niin vaatiessa tai muusta erityisestä syystä päättää, että kesannoimissopimus tai viljan tuotantosopimus voidaan tehdä kotieläintuotannon vähentämissopimuksen, *naudanliban tuotantosopimuksen* ja edellä tässä pykälässä mainitun sopimuksen tehneen viljelijän kanssa. Sanottu mahdollisuus ei kuitenkaan koske maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain 4 §:n mukaisen sopimuksen tehnyttä viljelijää.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen katsaan 3 a §:ssä tarkoitetun maataloustuotannon vähentämissopimuksen tehneen viljelijän lopettaneen sopimuksessa tarkoitetun maataloustuotannon, milloin kyseinen sopimus on ollut voimassa yli viisi vuotta.

25 §

Edellä 7 §:n 1 momentissa, 13 §:ssä, 16 §:n 4 momentissa, 18 ja 19 §:ssä sekä 20 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa asioissa on maa- ja metsätalousministeriön, ennen kuin asiat esitellään valtioneuvostossa, pyydettävä niistä maatalouden markkinointineuvoston lausunto.

28 §

Tuotannonmuutossopimuksen tehneen viljelijän haettua työttömyyskorvausta sopimuksenalainen pelto katsotaan normaalilla tavalla viljellyksi.

24 §

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen katsaan 3 a §:ssä tarkoitetun maataloustuotannon vähentämissopimuksen tehneen viljelijän lopettaneen sopimuksessa tarkoitetun maataloustuotannon, milloin kyseinen sopimus on ollut voimassa yli viisi vuotta. *Tämän lain 6 §:n 4 momentissa tarkoitetun sopimuksen tehneen viljelijän katsotaan niin ikään lopettaneen kyseisen maataloustuotannon heti kun hän on antanut sanotussa lainkohdassa tarkoitetun sitoumuksen.*

25 §

Edellä 7 §:n 1 momentissa, 13 §:ssä, 16 §:n 4 momentissa, 18 ja 19 §:ssä sekä 20 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetuissa asioissa on maa- ja metsätalousministeriön, ennen kuin asiat esitellään valtioneuvostossa, pyydettävä niistä maatalouden markkinointineuvoston lausunto.

26 a §

Se, mitä 26 §:ssä on säädetty, ei koske 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuja sopimuksia.

Sanotussa 6 §:n 4 kohdassa mainittu tuotannonmuutossopimus purkautuu sopimuksen tehneen viljelijän kuoleman johdosta. Mikäli kuitenkin puoliso tai muutoin useampi kuin yksi henkilö ovat tehneet sopimuksen, jää sopimus tällöin muiden osalta voimaan.

Mikäli tuotannonmuutossopimus 2 momentissa tarkoitettulla tavalla purkautuu ennen kuin tuotannonmuutostorvaus on ehditty kokonaan maksaa, on asianomaisen viljelijän oikeudenomistajilla sama oikeus korvaukseen kuin viljelijällä olisi ollut.

(28 § kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Sitä sovelletaan lain voimaantulon jälkeen tehtäviin tuotannonmuutossopimuksiin.

2.

Laki**maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä annetun lain 21 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään maidon väliaikaisista tuotantokiintiöistä 27 päivänä heinäkuuta 1984 annetun lain (570/84) 21 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 22 päivänä elokuuta 1986 annetulla lailla (623/86), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

21 §

 Tuotantokiintiö on määrättävä lakanneeksi aina silloin, kun viljelijä on maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain 6 §:n 4 momentin (/) nojalla sitoutunut luopumaan maidontuotannosta kokonaan. Tällaisen sopimuksen tehneelle viljelijälle ei saa myöntää tuotantokiintiötä ennen kuin sopimuksen tekemisestä on kulunut 7 vuotta. Tuotantokiintiötä ei sanottuna aikana saa kyseistä tilaa varten myöntää myöskään sille, jolle maatilan tai sen osan omistus- tai hallintaoikeus on sopimuksen tekemisen jälkeen siirtynyt.

 Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 198 .

3.

Laki**kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa 28 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (1011/84) 13 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 6 päivänä maaliskuuta 1987 annetussa laissa (239/87), sekä

lisätään 13 §:ään uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

13 §

 Kanatalousyrityksen harjoittamista varten myönnetty lupa on peruutettava aina silloin, kun yrityksen harjoittaja on maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain 6 §:n 4 momentin (/) nojalla sitoutunut luopumaan kananmunatuotannosta kokonaan.

Voimassa oleva laki

Milloin nautakarja-, sika- tai siipikarjatalousyri-
tys, jolla on lupa tai muutoin oikeus harjoittaa
tässä laissa tarkoitettua kotieläintuotantoa, on
keskeyttänyt toimintansa maataloustuotannon
ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain
(81/83) mukaisen tuotannonmuutosopimuksen
tai muun lain mukaisen kotieläintuotannon ra-
joittamista tarkoittavan sopimuksen johdosta eikä
yritys ole aloittanut toimintaansa uudelleen kah-
den vuoden kuluessa sopimuksen päättymisestä
taikka, jos yrityksen toiminta on muusta syystä
keskeytynyt ja keskeytyminen on jatkunut yhtä-
jaksoisesti vähintään viisi vuotta, katsotaan yri-
tyksen lopettaneen toimintansa pysyvästi. Jos
tässä momentissa tarkoitetun yrityksen toiminta
on tarkoitus aloittaa uudelleen, sitä pidetään tätä
lakia sovellettaessa uutena yrityksenä.

Ehdotus

Tällaisen sitoumuksen antaneella viljelijällä ei
muutoinkaan ole sitoumuksen antamisen jälkeen
oikeutta harjoittaa tässä laissa tarkoitettua kana-
talousyritystä. Kyseisen sopimuksen tehneelle vil-
jelijälle ei myöskään saa myöntää lupaa kanata-
lousyrityksen harjoittamiseen ennen kuin sopi-
muksen tekemisestä on kulunut 7 vuotta. Lupaa
kanatalousyrityksen harjoittamiseen kyseisellä
maatilalla ei saa sanottuna aikana myöntää myös-
kään sille, jolle maatilan tai sen osan omistus- tai
hallintaoikeus on sopimuksen tekemisen jälkeen
siirtynyt.

Milloin nautakarja-, sika- tai siipikarjatalous-
yritys, jolla on lupa tai muutoin oikeus harjoittaa
tässä laissa tarkoitettua kotieläintuotantoa, on
keskeyttänyt toimintansa maataloustuotannon
ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain
(81/83) mukaisen tuotannonmuutosopimuksen
tai muun lain mukaisen kotieläintuotannon ra-
joittamista tarkoittavan sopimuksen johdosta eikä
yritys ole aloittanut toimintaansa uudelleen kah-
den vuoden kuluessa sopimuksen päättymisestä
taikka, jos yrityksen toiminta on muusta syystä
keskeytynyt ja keskeytyminen on jatkunut yhtä-
jaksoisesti vähintään viisi vuotta, katsotaan yri-
tyksen lopettaneen toimintansa pysyvästi. *Edellä*
3 momentissa tarkoitetun sitoumuksen antaneen
viljelijän katsotaan kuitenkin lopettaneen kanata-
lousyrityksen harjoittamisen heti, kun hän on
antanut maataloustuotannon ohjaamisesta ja ta-
sapainottamisesta annetun lain 6 §:n 4 momen-
tissa (1) tarkoitetun sitoumuksen kananmu-
natuotannosta luopumisesta. Jos tässä momentis-
sa tarkoitetun yrityksen toiminta on tarkoitus
aloittaa uudelleen, sitä pidetään tätä lakia sovel-
lettaessa uutena yrityksenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 . Tässä laissa tarkoitetulle kanata-
lousyritykselle aikaisemman lainsäädännön nojal-
la myönnetyn luvan peruuttamiseen nähden on
voimassa mitä 13 §:n 3 momentissa on säädetty.

